

PATVIRTINTA

Vilniaus Gabrielės Petkevičaitės-Bitės
suaugusiųjų mokymo centro direktoriaus
2018 m. rugsėjo 3 d. įsakymu Nr. V-87

**VILNIAUS GABRIELĖS PETKEVIČAITĖS-BITĖS
SUAUGUSIŲJŲ MOKYMO CENTRO
BENDRUOMENĖS NARIŲ ELGESIO IR ETIKOS KODEKSAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Vilniaus Gabrielės Petkevičaitės-Bitės suaugusiųjų mokymo centro (toliau – Bitės SMC) bendruomenės narių elgesio ir etikos kodekse (toliau – EK) skelbiamos bendražmogiškosios bei profesinės etikos vertybinės nuostatos ir moralaus elgesio principai, kuriais vadovautis įsipareigoja visi mokytojai, darbuotojai ir mokiniai.
2. EK skiriamas tam, kad padėtų Bitės SMC bendruomenės nariams suprasti etiško elgesio problemas, kurios gali kilti darbinėje veikloje, tarpusavio santykiuose, viešame gyvenime, bei padėtų jas spręsti.
3. EK papildo mokytojų ir darbuotojų teisių, pareigų, atsakomybės nuostatas, kurios yra reglamentuotos LR švietimo įstatyme, Pedagogų etikos kodekse, Bitės SMC nuostatuose, vidaus darbo tvarkos taisyklėse ir kituose norminiuose aktuose.

**II SKYRIUS
PAGRINDINĖS SĄVOKOS**

Etika – tai asmens elgesį ir veiksmus sąlygojantis vertybių taikymas.

Moralė – tai žmonių elgesį reguliuojančios normos ir principai.

Mokytojų ir darbuotojų etika – dora, pareigingumu, atsakingumu, kūrybingumu, sąžiningumu, teisingumu, žmoniškumu, objektyvumu grindžiami tarpusavio ir darbo santykiai, nepriekaištingas etinės elgsenos laikymasis viešame gyvenime.

Etikos normų pažeidimas – poelgis, veiksmas, elgsenys darbe, visuomenėje, tarpusavio bendravime, sukeliantis prieštarigus bendradarbių vertinimus, pasireiškiančius priimtų EK dorovinės elgsenos

normų nepaisymu, ignoravimu ar pažeidimu, kuris blogina bendruomenės mikroklimatą, trikdo darbinę nuotaiką ir darbo ritmą.

Etikos problema – netinkamas sprendimas ar atliktas veiksmas, pažeidžiant etikos normas.

Etiškas sprendimas – tai teisingas, visuomenės daugumos puoselėjamos vertybėms neprieštaraujantis sprendimas.

Interesų konfliktas – situacija, kai darbuotojas atlikdamas savo pareigas vykdo pavedimus ir priima sprendimus, susijusius su jo privačiais interesais.

Privatus darbuotojo interesas – turtinis arba neturtinis darbuotojo suinteresuotumas.

Viešieji visuomenės (valstybės) interesai – visuomenės (valstybės) suinteresuotumas. Visuomenė tikisi, kad darbuotojas į darbą žiūrės kaip į pašaukimą.

Kompetencija – funkcinis gebėjimas adekvačiai atlikti tam tikrą veiklą, turėti jai pakankamai žinių, įgūdžių, energijos.

Vertybė – idėjos ir įsitikinimai, formuojantys, skatinantys žmogaus būvį ar elgseną.

Tolerancija – pakantus gerbimas kitos nuomonės, požiūrių, įsitikinimų, tikėjimo.

III SKYRIUS

TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

4. EK paskirtis - nubrėžti tolerancijos ribas Bitės SMC bendruomenės narių tarpusavio santykiuose, išryškinti etikos požiūriu vengtiną elgesį.
5. Esamiems ir naujai priimamiems darbuotojams padėti geriau suprasti, palaikyti ir puoselėti svarbiausias vertybes: teisingumą, sąžiningumą, pagarbą žmogui, toleranciją, profesinę bei pilietinę atsakomybę.
6. Skatinti mokytojų ir darbuotojų suvokimą, jog etinis aspektas svarbi bet kurios veiklos sprendimo dalis, svarbi prielaida didinti visuomenės pasitikėjimą mokymo centro veikla.
7. Padėti įstaigos mokytojams ir darbuotojams vertinti ir spręsti konkrečias gyvenimo situacijas, kuriose iškyla etinio pobūdžio klausimai.
8. Vienas svarbiausių tikslų – prevencinio vaidmens svarba neetiško elgesio pasireiškimams.

IV SKYRIUS

PAGRINDINIAI ETIKOS PRINCIPAI IR VEIKLOS ETIKOS REIKALAVIMAI

9. Mokytojai ir kiti pedagoginiai darbuotojai savo veikloje vadovaujasi šiais pagrindiniais elgesio ir veiklos principais:
 - 9.1. Pagarbos principas. Bendravimas su mokiniais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais) ir įstaigos

bendruomenės nariais grindžiamas asmens orumo ir nelygstamos vertės pripažinimu bei pasitikėjimu, taip kuriant saugią, atvirą, savivertę ir kūrybiškumą skatinančią atmosferą.

9.2. Teisingumo principas. Pripažįstama mokinių ugdymosi poreikių įvairovė, atsižvelgiama į kiekvieno mokinio socialinės, kultūrinės aplinkos ypatumus ir yra nešališkai vertinami kiekvieno mokinio pasiekimai ir pažanga, ugdymosi poreikiai, mokinių ar jų grupių dalyvavimas bendruomenės gyvenime, sprendžiami konfliktai.

9.3. Žmogaus teisių pripažinimo principas. Nepažeidžiamos mokinio teisės ir teisėti interesai, vadovaujamosi lygiateisiškumo ir nediskriminavimo nuostatomis ir siekiama, kad socialiniai, rasiniai, kalbiniai, religiniai arba kiti veiksniai nedarytų įtakos elgesiui profesinėje veikloje.

9.4. Atsakomybės principas. Nuolat tobulinamos savos profesinės kompetencijos, reikalingos siekiant kokybiškai atlikti pedagoginį darbą – ugdyti remiantis kiekvieno mokinio gebėjimais, ugdymosi poreikiais ir polinkiais.

9.5. Sąžiningumo principas. Teikiama teisinga informacija apie savo patirtį, profesinę padėtį ir kompetenciją, savo profesinėje veikloje sąžiningai naudojami išteklių, vadovaujamosi mokymo centro vidaus darbo tvarkos taisyklėmis, nepiktnaudžiaujama nei savo padėtimi, nei mokinių pasitikėjimu, išteklių nenaudojami asmeninės naudos tikslais.

9.6. Atidos ir solidarumo principas. Vadovaujamosi žmogiško solidarumo nuostatomis bendraujant su mokiniais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), kolegomis ir bendruomene siekiant geros mokinių savijautos, savo empatija ir veiksmais įrodant, jog suprantama mokinių emocinė būsena.

10. Mokytojai ir darbuotojai įsipareigoja:

10.1. aktyviai palaikyti mokymo centro siekius, garbingai atstovauti Bitės SMC vidaus ir išorės gyvenimui, tinkamai reprezentuoti mokymo centro vardą Lietuvoje ir užsienyje;

10.2. objektyviai vertinti kitų darbus ir pastangas, kolegiškai patarti, padėti atskleisti nepanaudotas galimybes;

10.3. laiku, atidžiai ir profesionaliai atlikti pareigines instrukcijose numatytas funkcijas;

10.4. siekti aukštesnės kompetencijos darbe, domėtis naujovėmis;

10.5. puoselėti pagarbius savitarpio santykius su kiekvienu bendruomenės nariu bei su savivaldos institucijomis;

10.6. vadovautis skirtingų lyčių lygybės principu, būti tolerantiškiems kitų nuomonei, kitų tautybių, religinių bei politinių įsitikinimų atstovams;

10.7. nuolat rūpintis savo kalbos ir bendravimo kultūra (nevertoti keiksmažodžių, vulgarybių, šurkščių, žeidžiančių frazių).

11. Suprasti, jog etiką pažeidžia:

11.1. mokinių arba kolegų diskriminavimas dėl dalyvavimo politinėje, visuomeninėje, kultūrinėje ar sportinėje veikloje;

- 11.2. nesąžininga profesinė konkurencija tarp kolegų, dalyvavimas negarbinguose sandoriuose, visiems mokytojams skirtos informacijos slėpimas, smulkmeniškų konfliktų eskalavimas bei intrigos;
- 11.3. mokytojo nepagarbus atsiliepiamas apie nedalyvaujančio kolegos pedagoginius gebėjimus, asmenines savybes;
- 11.4. kolegų žeminimas ugdytinių ir kitų asmenų akivaizdoje;
- 11.5. kai paviešinama ar viešai aptarinėjama konfidenciali informacija apie kolegas (darbo užmokestis, karjeros ketinimai, asmeninis gyvenimas ir pan.).
12. Suteikiant kvalifikacinę kategoriją, apdovanojimą, kolegos veiklos pripažinimą turi būti remiamasi tik dalykišku pateikto darbo vertinimu bei profesinėmis pretendentų savybėmis, o ne asmeniniu ar politiniu santykiu.
13. Mokytojų ir darbuotojų santykiuose tiesos sakymas, viešumas, tiesos gynimas, draugiškumas ir geranoriškumas yra vieni svarbiausių mokymo centro bendruomenės nario etikos principų.
14. Atsiradus tarpusavio santykiuose konfliktinėms situacijoms, elgtis tolerantiškai, atvirai, objektyviai ir savikritiškai. Išklausti visų pusių argumentus ir ieškoti objektyvaus sprendimo.
15. Suprasti, jog Bitės SMC bendruomenės narių laisvei prieštarauja:
 - 15.1. nepakantumas kitokiai mokinių ar kolegų nuomonei bei argumentuotai kritikai;
 - 15.2. teisės atsakyti į kritiką ar kaltinimus ignoravimas;
 - 15.3. mokytojų ir mokinių išsakomos nuomonės apie priimamus reikšmingus bendruomenei sprendimus sąmoningas ribojimas arba ignoravimas.
16. Mokytojas ir darbuotojas turi teisę vertinti kolegų ir administracijos darbą:
 - 16.1. už kritiką persekioti griežtai draudžiama;
 - 16.2. kritika pirmiausia turi būti vidinė, t.y. sakoma tarpusavyje, o ne už mokymo centro ribų.
17. Tausoti ir atsakingai naudoti Bitės SMC turtą, medžiaginius išteklius, taupiai naudoti valstybės, rėmėjų, investuotojų lėšas vykdant įstaigos tikslus, uždavinius ir priimtus įsipareigojimus. Šią nuostatą pažeidžia:
 - 17.1. Bitės SMC materialinių bei finansinių išteklių naudojimas politinei veiklai, privačiam verslui ar asmeninių poreikių tenkinimui;
 - 17.2. mokymo centro nuosavybės niokojimas dėl piktavališkumo arba dėl aplaidumo.
18. Remti ir plėtoti mokinių laisves ir teises, skatinti kolegialią keitimąsi kūrybinėmis idėjomis, gerą darbo patirtimi, plėtoti tarpinstitucinius, tarptautinius ryšius.
19. Kiekvienas mokytojas ir darbuotojas turi be baimės, tačiau korektiškai, geranoriškai ir objektyviai kelti į viešumą esamas negeroves, jis turi būti teisingai suprastas, tik kaip siekiantis pagerinti bendruomenėje profesinės etikos klimatą.

20. Kiekvienas bendruomenės narys turi prisiimti dalį atsakomybės už sklandų Bitės SMC darbą, savo veikloje turi vadovautis bendruomenės viešaisiais interesais, vengti viešųjų ir privačių interesų konflikto.

21. Gerbti ir aktyviai prisidėti, puoselėjant esamas ir kuriant naujas bendruomenės tradicijas.

V SKYRIUS

MOKYMO (-SI) IR DARBO ETIKA

22. Bendraujant ir bendradarbiaujant dalykinėje srityje, mokytojai ir darbuotojai turi būti kompetentingi, kultūringi, humaniški, teisingi, reiklūs sau ir kitiems. Kontroliuoti ir slopinti tokius savo asmeninius bruožus kaip nervingumas, nesusivaldymas, emocinis pasikarščiavimas ir pan.

23. Mokytojas privalo nešiurkščiai, neįžeidžiančiai, bet reikliai reikšti kategorišką nepakantumą mokinių nesąžiningumui, elgesio normų pažeidimo faktams, kaip antai: plagijavimas, nusirašinėjimas, falsifikavimas. Mokinio žinių bei įgūdžių vertinimas turi būti teisingas, sąžiningas, suderintas su dėstomo kurso tikslais, priklausantis nuo žinių kokybės.

24. Pasitikėjimo atmosferai kenkia konfidencialios informacijos pateikimas (atskleidimas) tretiesiems asmenims, jų aptarinėjimas su kitais darbuotojais nesant specialaus pagrindo (teisinio pagrindo, naudos mokiniui ir pan.).

25. Neleistina naudoti privataus pobūdžio informacijos apie mokinį be jo sutikimo.

26. Neleistinas nekorektiškas, tendencingas kolegos darbo kritikavimas ir sąmoningas menkinimas dėl asmeninės antipatijos, konkurencijos, politinių ar kitokių su vertinamo metodinio darbo profesionalumu nesusijusių motyvų.

VI SKYRIUS

ETIKOS PRINCIPAI VADOVAUJANTIEMS MOKYMO CENTRO DARBUOTOJAMS

27. Vadovaujantis darbuotojas privalo:

27.1. kurti mokymo centre darbingą ir draugišką aplinką, objektyviai spręsti konfliktines situacijas;

27.2. mandagiai bendrauti su pavaldiniais;

27.3. pastabas dėl pavaldinių klaidų ir darbo trūkumų išsakyti korektiškai, nedalyvaujant kitiems pavaldiems darbuotojams;

27.4. paskirstyti darbą bendruomenės nariams tolygiai, kad būtų maksimaliai panaudotos kiekvieno pavaldinio galimybės ir kvalifikacija;

27.5. viešai nereikšti savo simpatijų ir antipatijų pavaldiniams, vertinti juos pagal dalykines kompetencijas;

27.6. būti reiklus pavaldiniams ir visada prisiminti, kad savo elgesiu ir darbu rodo jiems pavyzdį.

VII SKYRIUS

VIEŠŪJŲ INTERESŲ DERINIMAS

28. Mokytojai ir darbuotojai:

28.1. yra sąžiningi ir griežtai laikosi LR įstatymų;

28.2. gali priimti nesavanaudišką mokinių paramą, skirtą Bitės SMC – apie suteiktą paramą informuojama bendruomenė ir už ją pareiškama vieša padėka.

29. Administracijos darbuotojai deklaruoja viešuosius ir privačius interesus LR įstatymų nustatyta tvarka.

VIII SKYRIUS

PAGRINDINĖS MOKINIO EK NORMOS

30. Laikytis Bitės SMC vidaus darbo tvarkos taisyklių.

31. Laikytis mokinių elgesio taisyklių.

32. Vykdyti savo pareigas rūpestingai ir atsakingai, atsižvelgiant į bendruomenės interesus.

33. Sudarius mokymosi sutartį, laikytis visų jos sąlygų, mokymo centro vidaus darbo tvarką reglamentuojančių reikalavimų.

34. Konfliktinėmis aplinkybėmis (įvykus konfliktui su mokytoju ar kitu bendruomenės nariu) elgtis nešališkai, išklausti visus argumentus ir ieškoti objektyvaus sprendimo.

35. Būnant už Bitės SMC ribų, nepamiršti, jog atstovauja mokymo centrui.

IX SKYRIUS

ELGESIO IR ETIKOS NORMŲ PRIĖMIMAS IR ĮGYVENDINIMAS

36. Būtina Bitės SMC bendruomenės narių EK priėmimo sąlyga – viešas jo projekto svarstymas, kad jis būtų priimtas kaip įsipareigojimas, o ne įpareigojimas.

37. Šis EK įsigalioja pritarus Mokytojų tarybai bei Centro tarybai ir patvirtinus direktoriui.

38. Apie EK nesilaikymą pranešama raštu direktoriui, kuris svarsto gautą informaciją ir nusprendžia, ar reikalingas išsamesnis fakto patikrinimas Bitės SMC etikos komisijoje ar kitoje savivaldos institucijoje.

39. Normų vykdymo priežiūrą atlieka atstovavimo pagrindu sudaryta etikos komisija, susidedanti iš 3-5 įstaigos darbuotojų. Narius deleguoja bendruomenė. Jie išrenkami Mokytojų tarybos posėdyje slaptu balsavimu.

40. Etikos komisija savo darbą atlieka vadovaudamasi patvirtintu etikos komisijos darbo reglamentu.

41. Sankcijos už bendruomenės elgesio ir etikos pažeidimus taikomos atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą - moralinio poveikio priemonės (pvz., pastaba, įspėjimas ir pan.). Etikos normų priežiūrą vykdančios etikos komisijos sprendimai yra rekomendacinio pobūdžio, priimant sprendimą dėl darbo sutarties pratęsimo, dėl darbuotojo skyrimo į aukštesnes pareigas, atestuojant aukštesnei kvalifikacinei kategorijai gauti bei kitais atvejais.

42. Bitės SMC bendruomenės narių EK negali numatyti visų nepagarbos pripažintoms pedagoginėms vertybėms atvejų, todėl etikos komisija, sprendama konkrečius pareiškimus dėl etiškai nederamo elgesio, pedagogų etikos kodekso nenumatytais atvejais turi spręsti, ar konkretus poelgis suderinamas su pedagogų etikos kodekso pripažintomis pamatinėmis akademinės etikos vertybėmis, ar gali būti toleruojamas.

43. Bitės SMC bendruomenės narių EK, priimtas kaip mokymo centro bendruomenės sutarimas dėl tam tikrų vertybinių elgesio nuostatų, turi skatinti etišką elgesį, svarstyti, diskutuoti etinius klausimus ir jų sprendimo būdus.

X SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

44. Bitės SMC bendruomenė įsipareigoja gerbti EK ir rūpintis jo veiksmingumu.

45. EK skelbiamas viešai Bitės SMC internetiniame puslapyje.
